

Suosituksset

**Suosituksset 2/2021 luottokorttitietojen säilyttämisen
oikeusperustasta, kun ainoana tarkoituksena on
myöhempien sähköisten maksutapahtumien helpottaminen**

Annettu 19. toukokuuta 2021

Euroopan tietosuojaneuvosto, joka

ottaa huomioon luonnollisten henkilöiden suojelusta henkilötietojen käsittelyssä sekä näiden tietojen vapaasta liikkuvuudesta ja direktiivin 95/46/EY kumoamisesta 27 päivänä huhtikuuta 2016 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen 2016/679/EU, jäljempänä 'yleinen tietosuoja-asetus', 70 artiklan 1 kohdan e alakohdan,

ottaa huomioon ETA-sopimuksen sekä erityisesti sen liitteen XI ja pöytäkirjan 37, sellaisina kuin ne ovat muutettuina 6 päivänä heinäkuuta 2018 annetulla ETA:n sekakomitean päätöksellä N:o 154/2018,

ottaa huomioon työjärjestyksensä 12 ja 22 artiklan,

ON ANTANUT SEURAAVAT SUOSITUKSET:

1. Digitaalinen talous ja sähköinen kaupankäynti ovat kehittyneet covid-19-pandemian myötä entisestään. Samalla myös luottokorttitietojen käyttöön verkossa liittyvät riskit ovat kasvaneet. Kuten 29 artiklan mukainen tietosuojatyöryhmä toteaa ohjeissaan tietosuoja koskevista vaikutustenarvioinneista, luottokorttitietojen loukkaamiseen ”*liittyy selvästi rekisteröidyn arkeen kohdistuvia vakavia vaikutuksia*”, koska taloudellisia tietoja saatetaan käyttää ”*maksuvälinepetoksiin*”¹.
2. Siksi on hyvin tärkeää, että rekisterinpitäjät ottavat käyttöön asianmukaiset rekisteröityjä koskevat suoja-toimet ja varmistavat, että näiden henkilötiedot ovat hallinnassa, jotta lainvastaisen käsittelyn riskiä voidaan pienentää ja lisätä luottamusta digitaaliseen ympäristöön. Euroopan tietosuojaneuvosto katsoo tämän luottamuksen olevan olennaisen tärkeää digitaalisen talouden kestäväälle kasvulle.
3. Näiden suositusten tavoitteena on siksi kannustaa luottokorttitietojen käsittelyä koskevien tietosuojasääntöjen yhdenmukaiseen soveltamiseen Euroopan talousalueella (ETA) ja rekisteröityjen oikeuksien yhdenmukaisen suojelun takaamiseen täysin tietosuoja koskevien peruseriaatteiden mukaisesti yleisessä tietosuoja-asetuksessa edellytetyllä tavalla.
4. Tarkemmin sanottuna näissä suosituksissa käsitellään sitä, miten tavaroita ja palveluita verkossa tarjoavat toimijat säilyttävät luottokorttitietoja ainoastaan ja nimenomaisesti rekisteröityjen myöhempien ostojen helpottamista varten². Ne koskevat tilannetta, jossa rekisteröity ostaa tuotteen tai maksaa palvelusta verkkosivustolla tai sovelluksessa ja antaa luottokorttitietonsa, tavallisesti erityisessä muodossa, tämän yhden ostotapahtuman tekemiseksi.
5. Kaiken käsittelyn tapaan rekisterinpitäjällä on oltava kyseisten tietojen säilyttämiseen yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan mukainen pätevä oikeusperusta. Tämän osalta on huomattava, että useita yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklassa mainittuja oikeusperustoja ei voida soveltaa

¹ 29 ARTIKLAN MUKAINEN TIETOSUOJATYÖRYHMÄ – Ohjeet tietosuoja koskevasta vaikutustenarvioinnista ja keinoista selvittää ”liittyykö käsittelyyn todennäköisesti” asetuksessa (EU) 2016/679 tarkoitettu ”korkea riski”.

² On huomattava, että suositukset eivät koske verkkokaupoissa toimivia maksulaitoksia eivätkä viranomaisia. Ne eivät myöskään koske luottokorttitietojen säilyttämistä muihin tarkoituksiin, esimerkiksi lakisääteisen veloitteen noudattamisen vuoksi tai toistuvien maksujen luomiseksi, kun kyse on jatkuvaa suoritusta koskevasta sopimuksesta tai pitkäaikaisen palvelun tilaamisesta (esim. sopimus, jossa määrätään tietyn tavaran toimittamisesta kuukausittain, tai musiikin tai elokuvien suoratoistopalvelun tilaaminen).

tähän tilanteeseen, ja ne on siksi jätettävä ulkopuolelle. Jos luottokorttitietoja säilytetään ostotapahtuman jälkeen myöhempien ostojen helpottamiseksi, sen ei voida katsoa olevan tarpeen rekisterinpitäjän lakisääteisen velvoitteen noudattamiseksi (yleisen tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan c alakohta) eikä luonnollisen henkilön elintärkeiden etujen suojaamiseksi (yleisen tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan d alakohta). Asianmukaisesti oikeusperustaksi ei voida katsoa yleistä etua koskevan tehtävän suorittamista tai rekisterinpitäjälle kuuluvan julkisen vallan käyttämistä (yleisen tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan e alakohta).

6. Luottokorttitietojen säilyttäminen tavaroiden tai palvelujen maksamisen jälkeen ei ole sellaisenaan tarpeen myöskään sopimuksen täytäntöön panemiseksi (yleisen tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan b alakohta). Vaikka asiakkaan maksamiseen käyttämään luottokorttiin liittyvien tietojen käsittely on ensiksi tarpeen sopimuksen täytäntöön panemiseksi, jolloin voidaan soveltaa yleisen tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan b alakohtaa, näiden tietojen säilyttäminen on hyödyllistä vain mahdollisen seuraavan ostotapahtuman helpottamiseksi ja myynnin edistämiseksi. Tällaisen tarkoituksen ei voida katsoa olevan ehdottoman välttämätöntä rekisteröidyn jo maksaman tavaran tai palvelun tarjoamista koskevan sopimuksen täytäntöön panemiseksi³.
7. Kun kyseessä on käsittely, joka on tarpeen rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutetun edun vuoksi⁴, Euroopan tietosuojaneuvosto panee merkille, että yleisen tietosuojasetuksen 6 artiklassa säädettyjen kolmen edellytyksen on täytyttävä, jotta rekisterinpitäjä voi vedota yleisen tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan f alakohtaan⁵. Tämä oikeusperusta edellyttää ensinnäkin, että rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettu etu tunnistetaan ja hyväksytään. Rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen etu voi olla käsittelyn tarkoitusta laajempi, ja sen on oltava tietojenkäsittelyn hetkellä jo syntynyt ja edelleen olemassa oleva⁶.
8. Toiseksi oikeutettua etua koskeva oikeusperusta edellyttää, että henkilötietoja käsitellään kyseessä olevan oikeutetun edun toteuttamiseksi. Vaikka rekisterinpitäjällä olisi edellä tarkoitettu oikeutettu etu, tämän toisen edellytyksen perusteella ei ole itsestään selvää, että luottokorttitietojen säilyttäminen tulevien ostojen helpottamiseksi on tarpeen kyseisen oikeutetun edun toteuttamiseksi. Toisen oston tosiasiallinen tekeminen riippuu kuluttajan päätöksestä, eikä sitä määritä mahdollisuus tehdä se ”yhdellä klikkauksella”.
9. Kolmantena edellytetään oikeutetun edun punnitsemista: rekisterinpitäjän tai kolmannen osapuolen oikeutettua etua on tarkasteltava suhteessa rekisteröidyn etuihin tai perusoikeuksiin ja -vapauksiin, muun muassa rekisteröityjen tietosuoja ja yksityisyyttä koskeviin oikeuksiin. Tässä

³ Ks. myös tietosuojaneuvoston ohjeet 2/2019 yleisen tietosuojasetuksen 6 artiklan 1 kohdan b alakohdan perusteella tapahtuvasta henkilötietojen käsittelystä rekisteröidyille tarjottavien verkkopalvelujen yhteydessä, erityisesti sivu 10.

⁴ Ks. 29 artiklan mukaisen tietosuojatyöryhmän lausunto direktiivin 95/46/EY 7 artiklan mukaisesta rekisterinpitäjän oikeutetun intressin käsitteestä. Lausunto on parhaillaan Euroopan tietosuojaneuvoston tarkistettavana (ks. 16. maaliskuuta 2021 hyväksytty Euroopan tietosuojaneuvoston työohjelma 2021–2022).

⁵ Ks. Euroopan unionin tuomioistuimen 4. toukokuuta 2017 asiassa Valsts policijas Rīgas reģiona pārvaldes Kārtības policijas pārvalde v. Rīgas pašvaldības SIA ‘Rīgas satiksme’, asia C-13/16, ECLI:EU:C:2017:336, antaman tuomion 28 kohta.

⁶ Ks. Euroopan unionin tuomioistuimen 11. joulukuuta 2019 asiassa TK v. Asociația de Proprietari bloc M5A-ScaraA, asia C-708/18, ECLI:EU:C:2019:1064, antaman tuomion 44 kohta.

punninnassa on otettava huomioon käsittelyn erityiset olosuhteet⁷. Punnitsemisen olennainen tekijä on käsittelyn mahdollinen vaikutus rekisteröidyn oikeuksiin ja vapauksiin⁸. Tällainen vaikutus voi riippua tietojen luonteesta, erityisestä käsittelymenetelmästä ja siitä, voivatko kolmannet osapuolet käyttää kyseisiä tietoja. Tietojen luonnetta koskevan kriteerin osalta on huomattava, että 29 artiklan mukainen työryhmä on määrittänyt taloudelliset tiedot arkaluontoisiksi, koska niiden loukkaamiseen liittyy selvästi rekisteröidyn arkeen kohdistuvia vakavia vaikutuksia⁹. Vaikka rekisterinpitäjällä on velvollisuus toteuttaa teknisiä ja organisatorisia toimenpiteitä, joilla varmistetaan luottokorttitietojen asianmukainen turvallisuus yleisen tietosuoja-asetuksen 5 artiklan 1 kohdan f alakohdan mukaisesti, ja vaikka kyseisiä tietoja voidaan säilyttää muita tarkoituksia varten, niiden käsittelyyn myöhempiä ostoja varten voi liittyä kasvanut riski luottokorttitietojen turvallisuusloukkauksista, koska se edellyttää käsittelyä muissa järjestelmissä. Punninnan toinen tärkeä tekijä, joka voitaisiin ottaa huomioon arvioitaessa käsittelyn vaikutusta rekisteröityihin, ovat rekisteröityjen kohtuulliset odotukset, jotka perustuvat heidän ja rekisterinpitäjän väliseen suhteeseen, sekä henkilötietojen keräämisen tilanne ja tarkoitus¹⁰. Vaikuttaa kuitenkin siltä, että antaessaan ostohetkellä luottokorttitietonsa maksua varten rekisteröity ei kohtuudella odota, että hänen luottokorttitietojaan säilytetään pidempään kuin on tarpeen hänen ostamiensa tavaroiden tai palvelujen maksamiseksi. Siksi tietosuojan piiriin kuuluvan henkilön perusoikeudet ja -vapaudet olisivat tässä nimenomaisessa yhteydessä todennäköisesti ensisijaisia verrattuna rekisterinpitäjän etuun.

10. Näiden näkökohtien vuoksi todetaan, että suostumus (yleisen tietosuoja-asetuksen 6 artiklan 1 kohdan a alakohta) vaikuttaa olevan ainoa asianmukainen oikeusperusta sille, että edellä mainittu käsittely on lainmukaista. Jotta siis voidaan puuttua turvallisuusriskeihin ja jotta rekisteröity voi edelleen hallita tietojaan ja päättää aktiivisesti omien luottotietojensa käytöstä, rekisteröidyltä on saatava oston jälkeen yksilöity suostumus ennen kuin hänen luottokorttitietonsa tallennetaan. Tämän suostumuksen perusteella rekisterinpitäjä voi osoittaa, että henkilö haluaa helpottaa myöhempiä ostojaan tietyllä verkkosivustolla tai tietyssä sovelluksessa, mitä ei voida olettaa vain sen perusteella, että hän on tehnyt yhden tai usean erillisen ostotapahtuman.
11. Tätä suostumusta ei voida olettaa annetuksi, ja sen on oltava vapaaehtoinen, yksilöity, tietoinen ja yksiselitteinen¹¹. Se on annettava selkeästi suostumusta ilmaisevalla toimella, ja sitä on pyydettävä käyttäjäystävällisesti, kuten valintaruudulla, jota ei saa rastittaa etukäteen¹², suoraan tietojen keräämiseen käytettävällä lomakkeella. Tämä yksilöity suostumus on erotettava suostumuksesta, joka annetaan palvelu- tai myyntiehtoja varten, eikä se saa olla ostotapahtuman loppuunsaattamisen edellytyksenä.

⁷ Ks. EUT:n 24. marraskuuta 2011 asioissa Asociación Nacional de Establecimientos Financieros de Crédito (ASNEF) ja Federación de Comercio Electrónico y Marketing Directo (FECMD) v. Administración del Estado, asiat C-468/10 ja C-469/10, ECLI:EU:C:2011:777, antaman tuomion 47 ja 48 kohta; EUT:n 19. lokakuuta 2016 asiassa Patrick Breyer v. Bundesrepublik Deutschland, asia C-582/14, ECLI:EU:C:2016:779, antaman tuomion 62 kohta.

⁸ Ks. EUT:n 24. marraskuuta 2011 edellä mainitussa asiassa antaman tuomion 44 kohta, EUT:n 11. marraskuuta 2019 edellä mainitussa asiassa antaman tuomion 56 kohta.

⁹ 29 ARTIKLAN MUKAINEN TIETOSUOJATYÖRYHMÄ – Ohjeet tietosuoja koskevasta vaikutustenarvioinnista ja keinoista selvittää ”liittyykö käsittelyyn todennäköisesti” asetuksessa (EU) 2016/679 tarkoitettu ”korkea riski”.

¹⁰ Ks. yleisen tietosuoja-asetuksen johdanto-osan 47 kappale.

¹¹ Ks. EDPB Guidelines 05/2020 on consent under Regulation 2016/679.

¹² *Ibid.*

12. Yleisen tietosuojasetuksen 7 artiklan 3 kohdan mukaan rekisteröidyllä on oikeus peruuttaa milloin tahansa suostumuksensa luottokorttitietojen säilyttämiseen myöhempien ostojen helpottamista varten. Peruuttamisen on oltava rekisteröidylle ilmaista, yksinkertaista ja yhtä helppoa kuin suostumuksen antaminen. Rekisterinpitäjän on suostumuksen peruuttamisen jälkeen poistettava luottokorttitiedot, joita säilytetään ainoastaan myöhempien ostojen helpottamista varten.

Euroopan tietosuojaneuvosto

Puheenjohtaja

(Andrea Jelinek)